Verzonden: zondag 8 mei 2022
Onderwerp: Info behorend bij inspreken mbt "Chw Gaardenhage" op 11 mei aanstaande

Geachte raadsleden en fractievolgers,

Op 11 mei staat het bestemmingsplan ‘Chw Gaardenhage’ op de agenda van de gemeenteraad. Wij zullen van de gelegenheid gebruik maken om onze zienswijzen - in reactie op dit bestemmingsplan - in deze vergadering kort toe te lichten. Daarbij zullen wij ter achtergrondinformatie verwijzen naar bijgesloten pdf document.

Van uw ambtenaren heeft u een zienswijzerapport ontvangen, waarmee de gemeente reageert op punten uit ingediende zienswijzen.

Wij vinden het belangrijk om erop te wijzen dat deze reactie niet compleet, noch accuraat is, waardoor u als raadsleden onvolledig of zelfs onjuist geïnformeerd dreigt te worden.

We beogen met het bijgesloten pdf document een vollediger beeld te geven.

Met vriendelijke groet,

Sam Molenaar

Sanne Raes

Bianca Driesse

Egon de Bruin

Moniek Zegers

Kimo van Dijk

Christanne de Vries

Caco Verhees

Steiny en Rien Boone

Familie Heijmen

Familie Nijhuis

Familie Sieuwram

Beste raadsleden,

Op 11 mei staat het bestemmingsplan ‘Chw Gaardenhage’ op de agenda van de gemeenteraad. Wij zullen van de gelegenheid gebruik maken om onze zienswijze - in reactie op dit bestemmingsplan - in deze vergadering kort toe te lichten. Daarbij zullen ter achtergrondinformatie verwijzen naar voorliggend stuk.

Van uw ambtenaren heeft u een zienswijzerapport ontvangen, waarmee de gemeente reageert op punten uit ingediende zienswijzen. Wij vinden het belangrijk om erop te wijzen dat deze reactie niet compleet, noch accuraat is. En we beogen met dit stuk een vollediger beeld te geven.

Ongeveer de helft van de ‘reactie op hoofdlijnen’ in het zienswijzerapport gaat over de verhuizing van de Tuinmaat. Er wordt door de gemeente uitgebreid onderbouwd waarom een volkstuinencomplex of andere vormen van stadslandbouw goed zijn voor de wijk. Dat betwisten wij echter in z’n geheel niet. Dit leidt dan ook af van de meest relevante punten in onze zienswijze, waar niet of nauwelijks op wordt ingegaan.

De gemeente lijkt zich te willen vasthouden aan en blind te staren op een volkstuinencomplex in de Paardenwei. Ook als dat ten koste gaat van landschap en natuur, in strijd is met de vigerende visies en beleidsmaatregelen van de gemeente, het vertrouwen schaadt van omwonenden en het financieringsplaatje niet rond gemaakt kan worden:

1. Alternatieven locaties voor volkstuinen in de wijk en de ommelanden zijn niet serieus zijn onderzocht. Er is geen afweging gemaakt op basis van objectieve criteria. Er zijn geschiktere locaties voor de Tuinmaat die wij meermaals hebben aangedragen, ook in de zienswijze. De gemeente gaat hier niet op in.
2. Realisatie beleidsdoelstellingen. Dat gemeente zegt te staan voor gebiedsontwikkeling die bijdraagt aan klimaatverandering en -adaptatie, lokaal voedsel, biodiversiteit, gezondheid en de leefbare, gezonde en inclusieve stad. Dit alles is prima in de Paardenwei te realiseren op een manier die *wel* serieus bijdraagt aan een versterking van de landschappelijke- en natuurwaarden in plaats van dat het daar ten koste van gaat.
3. Burgerparticipatie. De gemeente zegt te voldoen aan burgerparticipatie, maar in plaats daarvan drukt ze haar eigen plan door tegen de zin van bewoners in. Dit is door indieners van zienswijzen uitvoerig aangekaart en in plaats van dit recht te zetten, continueert de gemeente deze onbehoorlijke handelswijze. Relevante door bewoners aangedragen punten worden niet vermeld in het zienswijzerapport en/of er wordt niet of ongefundeerd op gereageerd. We voelen ons wederom niet serieus genomen door de gemeente.
4. Financieringsplaatje. Het door de gemeente geschetste financieringsplaatje roept bij een aantal fundamentele vragen op rond verborgen kosten, onrechtmatige besteding van publieke gelden, financiering zonder draagvlak van wijkteams en een ongedekte begroting.

Wij lichten deze punten nader toe in onderstaande tabel aan de door ons aangevoerde punten en de (ontbrekende) reacties van de gemeente.

Wij vragen de raad: neem uw controlerende taak serieus, koppel de Tuinmaat los van de toekomstige woningbouw. Vraag uw wethouder om de regels niet steeds op te rekken, te omzeilen, of zo te interpreteren dat wat krom is recht wordt gepraat. Het schamele vertrouwen in de overheid krijgt zo weer een deuk. Als het de gemeente serieus te doen is om het realiseren van beleidsdoelstellingen voor deze wijk door het verder ontwikkelen van de Paardenwei, dan zouden wij als omwonenden in de gelegenheid willen worden gesteld om zelf met een plan te komen. Bij voorkeur in samenwerking met een specialist in natuurontwikkeling*.

*We zouden daarbij bijvoorbeeld advies kunnen inwinnen van Ark Natuurontwikkeling. Zij houden zich onder andere bezig met het herstel van de Gelderse Poort: "*De uiterwaarden, voorheen bestaand uit boerenweilanden en akkers, zijn omgetoverd tot bloemrijke graslanden, moerassen, ruigtes, struwelen en bossen waar runderen en paarden doorheen trekken. Het natuurherstel gaat hier razendsnel, dat blijkt telkens weer als dieren en planten spontaan terugkeren.*"

Toelichting

Punten van de gemeente	**Reactie**
A. Bijdrage aan biodiversiteit Het volkstuinencomplex met haar diverse gewassen en de omringende biodiverse hagen draagt bij aan een hogere mate van biodiversiteit ten opzichte van de huidige invulling van het perceel als paardenwei. Landbouw (o.a. volkstuinen) vindt plaats met respect voor de natuur en landschap. Dit laatste doen wij door het gebied te	**A. Vermeende bijdrage aan biodiversiteit onjuist** De quickscan Flora en Fauna waar de gemeente aan refereert heeft een beperkte scope. Er is alleen gekeken naar mogelijke negatieve effecten van het bestemmingsplan op aanwezige plant- en diersoorten. Bodemkwaliteit speelt echter ook een belangrijke rol bij biodiversiteit. Zo heeft historisch kruidenrijk grasland een grotere bodemdiversiteit dan landbouwgrond van volkstuinen zoals de tuinmaat, waar ieder seizoen de grond weer diep wordt omgespit. Intensivering van het landgebruik leidt tot een achteruitgang van de bodembiodiversiteit, de complexiteit van de bodemgemeenschap (zgn trofische complexiteit) en de biomassa van de meeste (inclusief bacteriën, schimmels en micro-arthropoden) groepen van bodemorganismen.

omzomen met een biodiverse haag en voldoende ruimte over te laten voor kruidenrijk grasland. De hoogstamboomgaard staat ten zuiden van de Tuinmaat. Het perceel aan de Huissensedijk heeft de laatste jaren gefungeerd als paardenweide. Dit betreft geen stedelijke, noch een regionale functie. Uit de Quick scan flora en fauna blijkt dat de beoogde wijziging van het gebied geen negatief effect heeft op aanwezige natuurwaarden. Door de beoogde inrichting met hagen en kruidenrijk grasland wordt er met respect voor natuur en landschap gehandeld.	(zie onderstaande bronnen). En dan is nog buiten beschouwing gelaten het verlies van natuur aan de nieuwe oppervlakte aan gebouwen en parkeerplaats. Daarnaast betekent het frequent spitten in de volkstuinen dat er koolstofverbindingen, opgeslagen in de bodem, vrijkomen en zo extra CO2 in de atmosfeer komt. In het historisch kruidenrijk grasland is biomassa door beweiding van paarden deels de bodem in getrapt en wordt er zo CO2 'vastgelegd' in de bodem. In een gezonde bodem wordt meer water vastgehouden dan in omgespitte, grotendeels onbegroeide volkstuinakkers. Dat een volkstuinencomplex met haar diverse gewassen bijdraagt aan een hogere mate van biodiversiteit ten opzichte van de huidige invulling van het perceel als paardenwei is dus ongefundeerd. Er is verminderd bodemleven (zie boven), eenjarige gewassen die hier geteeld worden voor menselijke consumptie levert misschien andere soorten op, maar die hebben weinig tot geen meerwaarde voor de omringende natuur. Meerjarige houtige gewassen in een voedselbos of mini agroforestry of een ecologisch beheerd historisch kruidenrijk grasland, passend bij de gemeentelijk visie Polderlinten, levert meer biodiversiteit en natuurwaarde op en een waardevollere aanblik voor de vele recreanten op de Huissensedijk dan de versnipperde rommelige volkstuinen. Een haag om de landbouw en wat extra bomen doen daar per saldo niets aan af. De waargenomen plantensoorten bijvoorbeeld, zijn veelvoorkomende grassen en veelvoorkomende kruiden zoals grote klit, valeriaan, gewone berenklauw, ooievaarsbek, veldzuring, klaver, distel, gewone brunel, sint Jacobskruiskruid, brandnetel en hondsdraf. Veelvoorkomend, maar regionaal inheems en die zijn dus van grotere meerwaarde voor de omringende natuur, zoals wilde bijen en insecten, dan sla en prei. **Bronnen:** *Factfinding paper voor de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) voor het advies Vitale Bodem, onderwerp Bodembiodiversiteit. Auteur: Wim van der Putten van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)*

	https://www.rli.nl/sites/default/files/fact_finding_paper_1_bodembiodiversiteit_in_nederlandse_landbouw_bos_en_droge_natuur_-_wim_van_der_putten_nioo_1.pdf **Intensivering van landgebruik (ongeacht of er biologisch wordt getuinierd), leidt tot een achteruitgang van:** 1. de bodembiodiversiteit, 2. de complexiteit van de bodemgemeenschap (zgn trofische complexiteit) 3. de biomassa van de meeste (inclusief bacteriën, schimmels en micro-arthropoden) groepen bodemorganismen. De biomassa van alle soorten ongewervelden (behalve van sommige planteneters zoals die van enkele soorten plantenparasitaire nematoden) neemt af naarmate het land intensiever wordt gebruikt. Daarnaast nemen ook mycorrhizaschimmels af. Hierdoor ontstaan bacterie-gedomineerde bodems die goed zijn voor hoge gewasopbrengsten, maar slecht presteren op de levering van andere ecosysteemdiensten, zoals het vasthouden van voedingsstoffen, tegengaan van uitspoeling van nitraat naar het grond- en oppervlaktewater, vastlegging van koolstof, bodemstructuur en watervasthoudend vermogen en het vastleggen van broeikasgassen. Het afgraven van de toplaag van landbouwgrond resulteert in een verarmde toplaag waarin de hoeveelheid voedingsstoffen, maar ook organische stof, de biodiversiteit en de biomassa aan bodemorganismen sterk is gereduceerd. **Ook het Louis Bolk instituut, het kennisinstituut voor duurzame landbouw, voeding en gezondheid stelt in een publicatie over 'bodemleven in de toplaag' dat grasland beter is voor de bodemkwaliteit dan landbouw:** (https://louis-bolk.nl/publicaties/bodemleven-de-toplaag) : "Geconcludeerd wordt dat voor het herstel van micro-geleedpotigen in de bodem en hun ecosysteemdiensten op zandgrond, blijvend grasland (zonder grondbewerking) met

	maaibeheer het beste is, gevolgd door begrazing met een lage veebezetting, waarbij bodemverdichting in de laag 0-5 cm voorkomen wordt." Die micro-geleedpotigen (Springstaarten en mijten) spelen een belangrijke rol in het bodemvoedselweb en zijn indicatoren zijn voor de kwaliteit van het bodemleven. Het planten van extra bomen en hagen zorgen uiteraard wel voor meer biodiversiteit en dit juichen wij uiteraard ook toe. Maar dat is geen reden om te stellen dat volkstuinen zorgen voor een hogere natuurwaarde dan de huidige invulling van de Paardenwei.

B. Inpassen volkstuinen in Gaardenhage
Voortschrijdend inzicht in klimaatverandering en -adaptatie, lokaal voedsel, biodiversiteit, gezondheid en de leefbare, gezonde en inclusieve stad vraagt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een andere aanpak en invulling dan de gangbare. In dat licht zijn er zeker argumenten te bedenken waarom volkstuinen en andere vormen van stadslandbouw in een nieuw te ontwikkelen buurt zoals Gaardenhage zou moeten worden ingepast.
	B. Volkstuinen in de Paardenwei stroken niet met de Groenvisie
	Dit zou kunnen gelden wanneer dit wordt ingepast in een gebied met bestemming agrarisch, echter niet in een gebied met de bestemming 'groen met landschappelijke waarde' dat al klimaatadaptiever en biodiverser is dan volkstuinen.
	
	Bovendien strookt een volkstuincomplex in de Paardenwei niet **met de Groenvisie 2017 - 2035 van de gemeente, waarin ondermeer de volgende relevante** passages zijn terug te vinden:
	- **Blz. 7.** "De afgelopen 15 jaar is ons denken over hoe we omgaan met het groen in de stad veranderd. Toch blijven de visie en de algehele uitgangspunten uit het Groenplan 2004 nog steeds actueel, te weten respect voor de landschappelijke en cultuurhistorische onderlegger, het principe van groen blijft groen en het tegengaan van versnippering."
	- **Blz. 23**. Polderlandschap
	  - "Behouden en versterken van een herkenbare polder, met oude ontginningsstructuren (wegen)."
	  - "Het landschap bestaat uit een afwisseling van bosjes, weides, boomgaarden, moeras en open water (zegen en wielen)."
	  - "Versterken (heldere begrenzing) van de landschappelijke identiteit (polderlinten en dijken) in Arnhem Zuid, met name de Huissensedijk en de polderlinten."

	- **Blz 32. “**Groenstructuur langs de Huissensedijk, waar zetten we de komende jaren op in? Behoud huidige karakter.” - **Blz. 33. “**Realisering van de continuïteit van de Huissensedijk en de Mooieweg door middel van groene verbindingen bij de kruisingen met de Matsersingel. Waar zetten we de komende jaren op in? Versterking groenstructuur dijken in combinatie met cultuurhistorie/ Limes.” Wij vinden het moeilijk te begrijpen hoe een volkstuinencomplex, inclusief 10 kasjes, een grote tunnelkas, een verenigingsgebouw en parkeerplaatsen, zou kunnen bijdragen aan: - Het tegengaan van versnippering; - Behoud van het huidige karakter / het behoud van Groen zoals bedoeld in de geldende bestemming; - Het behouden en versterken van de landschappelijke identiteit (polderlinten en dijken, herkenbaar polderlandschap) aan de Huissensedijk. **Bovendien zijn er genoeg andere mogelijkheden om het landschap in de Paardenwei verder te versterken op manieren die:** - Voldoen aan de Groenvisie - Voldoen aan de eisen en wensen rond klimaatverandering en -adaptatie, productie van lokaal voedsel, meer biodiversiteit en de leefbare, gezonde, inclusieve stad. - En die tegelijk tegemoet komen aan burgerparticipatie, tevens onderdeel is van genoemde groenvisie. *“Daarnaast staat burgerparticipatie hoog op de agenda met het wijkgericht werken. De inwoners van onze stad krijgen meer zeggenschap over ons groen.”* Denk aan natuurlijke en cultuurhistorische waarden die je in een oeverwallandschap kan verwachten. Zoals een paardenwei, kruidenrijk grasland, gecombineerd met hoogstamboomgaard (of zelfs een historische collectieboomgaard via Landschapsbeheer Gelderland). Gecombineerd met een voedselbos en een rustplaats voor recreanten. Met als

Eerder plan van bewoners voor Paardenwei niet gehonoreerd Er is door bewoners in 2016 en in 2019 een een plan ingediend voor de Paardenwei. De gemeente heeft de Paardenwei al jaren aan een omwonende in bruikleen gegeven om als paardenwei te gebruiken. De grond was niet beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven. Omdat de gemeente de volkstuinvereniging de Tuinmaat een nieuwe locatie wil bieden, wil de gemeente het terrein nu gaan verhuren aan de Tuinmaat. Dit is bij omwonenden bekend.	perceelafscheiding een vlechtheg of struweelhaag. Uiteraard openbaar, met wandel/struinpad tussen Zeegbos en dijk/fietspad. Net zoals de walnotenboomgaard langs de Mooieweg, daar komen veel mensen walnoten rapen. En op deze manier leent het stuk zich als bufferzone om de overgang van bos naar bebouwing en tuinen gradueel te doen verlopen. En kan het als foerageerplaats voor reeën en hazen behouden blijven. **Oneerlijke behandeling** De gemeente schrijft dat de Paardenwei eerder niet beschikbaar was voor maatschappelijke initiatieven. **Dit is onjuist**. Individuele bewoners van Arneco hebben respectievelijk in juli 2016 en september 2019 een plan ingediend voor het gebruik en beheer van de Paardenwei, volledig passend binnen de Groenvisie. Het eerste plan is niet goedgekeurd omdat het het open dijklandschap zou verstoren, juist omdat dat het stuk grond zo uniek maakt, aldus de gemeente zelf. Het indienen is in overleg met de gemeente gebeurd en is dus uitdrukkelijk *niet* afgekeurd omdat het niet beschikbaar zou zijn voor maatschappelijke initiatieven. Het tweede plan omvatte slechts het gebruik en beheer van de paardenwei, op ecologische verantwoorde wijze, diervriendelijk en veilig beheer in overleg met aanwonenden. Daarop hebben de indieners nooit een reactie ontvangen. Hoe is het mogelijk dat de gemeente dan nu met een bestemmingsplan komt dat het open dijklandschap sterk verrommelt en versnippert (zie verderop onder het kopje ‘verrommeling en versnippering’)? Wij wensen in het kader van eerlijke behandeling alsnog samen met omwonenden tot een plan te komen voor de Paardenwei, passend binnen de Groenvisie. We zouden dat voor zover mogelijk - mede in het kader om de sociale cohesie verder te bevorderen - samen met bewoners vrijwillig ten uitvoer willen brengen en (voor zover nodig) samen willen beheren.
C. Alternatieve locatie voor de Tuinmaat: voorkeur voor de Paardenwei Arnhem biedt ruimte voor stadslandbouw op wijkniveau in die groenvoorzieningen die	**C. Zorgvuldige afweging behoefte en alternatieve locaties ontbreekt** De gemeente stelt dat zij de locatie Rijkerswoerd Zuid wil reserveren voor woningbouw. Het combineren van de Tuinmaat met die toekomstige woningbouw geeft een prima kans om te voldoen aan klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen. De tuinmaat zou daar dus juist een

niet primair een stedelijke of regionale functie kennen of een natuurfunctie hebben. Buurtinitiatieven krijgen daar de ruimte als die elders niet voorhanden is." *p. 5, Visie stadslandbouw en regionaal voedsel.* …. Er is ruim een jaar gezocht naar alternatieve locaties voor de Tuinmaat. Een belangrijke voorwaarde is dat de gemeente eigenaar is van deze grond. Naast het perceel aan de Huissensedijk is een perceel in Rijkerswoerd Zuid in overweging genomen. Ook dit perceel is gemeentelijk eigendom en ligt ten zuidwesten van Rijkerswoerd aan de rand van de wijk op de overgang naar Park Lingezegen. ….. De voorkeur is echter uitgegaan naar het perceel aan de Huissensedijk, ook wel de Paardenwei genoemd. Het perceel in Rijkerswoerd Zuid wil de gemeente reserveren voor mogelijke woningbouw gelet op de noodzaak om nieuwe woningen toe te voegen en de schaarste aan bouwgrond. De Paardenwei vinden we geen geschikte woningbouwlocatie gelet op de groene en landschappelijke bestemming, maar wel geschikt als volkstuinlocatie.	goede bijdrage kunnen leveren aan een leefbare, gezonde en inclusieve stad. Die voordelen worden in plan Gaardenhage niet bereikt (zie vorige punt). Op deze alternatieve locatie berust de enkelbestemming 'agrarisch' in tegenstelling tot de Paardenwei die terecht de bestemming Groen met landschappelijke waarde heeft. Het lijkt ons veel logischer om dat te benutten voor stadslandbouw en volkstuinen. En ook de gemeente zelf stelt dat het inpassen van volkstuinen in dit gebied als uitgangspunt kan worden meegenomen, zo blijkt uit stukken die wij met de WOB hebben opgevraagd. Ook het perceel waar nu de stadslandbouw Mooieweg en een aantal andere initiatieven plaatsvinden heeft dezelfde bestemming agrarisch. Wij lezen in een interne uitwisseling binnen de gemeente in een email van 18 maart 2020: *"De Tuinmaat kiest voor de paardenwei aan de dijk, deze geeft maximale zekerheid voor een lange termijn."* Dit duidt erop dat er geen zorgvuldige afweging is gemaakt op basis van objectieve en vooraf gedefinieerde criteria, maar dat in plaats daarvan, de Tuinmaat de keus is gegeven, die dan ook door hen is gemaakt. Het kan toch niet zo zijn, dat de gemeente haar beleid laat bepalen door een individuele volkstuinvereniging? Dit lijkt ons geen normale en ook geen gewenste gang van zaken voor een gemeente. Verder vragen wij ons af waarom er niet meerdere locaties in overweging zijn genomen. Zo zou de Tuinmaat ons inziens het best tot haar recht komen in de wei gelegen aan het perenlaantje, tussen de huidige Tuinmaat en het 'woonwagenkamp'. De plek in de wijk blijft dan bijna ongewijzigd en de versterking met het Natuurcentrum / stadsboerderij de Korenmaat aan de overkant is ook een logische keuze. In het verleden heeft de gemeente ook aangegeven dat de synergie van de huidige plek van de Tuinmaat met de nabijgelegen Stadsboerderij zo belangrijk was. De samenwerking met de Stadsboerderij zou tot bloei kunnen komen en zo een

	versterking zijn voor het ontmoeten in de wijk. Eventueel zou de Stadsboerderij - die nu mogelijk dit stuk van de gemeente huurt voor paarden of andere dieren - dan gebruik kunnen maken van (een deel van) de Paardenwei, waardoor er een natuurlijke en landschappelijke invulling is en dat ook gewaarborgd blijft. Deze locatie is meerdere malen door omwonenden als optie ingebracht en is niet onderzocht. Daarnaast lezen wij in interne emailuitwisseling binnen de gemeente - gedateerd 30 augustus 2021 - dat de Tuinmaat tot en met oktober 2022 gebruik kan blijven maken van de huidige tijdelijke locatie. En in een memo van 16 december 2019 lezen we dat de drie stadslandbouw initiatieven aan de Mooieweg in het najaar van 2023 ook hun grond dienen terug te leveren. In diezelfde memo staat: “Het lijkt daarom voor de hand te liggen bij een eventuele zoektocht naar een nieuwe locatie voor De Tuinmaat ook de verwachte ruimtevraag van deze initiatieven mee te nemen”. Het lijkt ons niet meer dan logisch, dat de gemeente alsnog serieus de mogelijkheden gaat bekijken in hoeverre het combineren van die verschillende activiteiten synergievoordelen kan opleveren voor alle partijen. De bewoners van Gaardenhage hebben geen binding met de Tuinmaat, en maken er geen gebruik van. Het is een vereniging met regionale uitstraling, aldus de Tuinmaat zelf. Voor meer alternatieven kan dan ook regionaal (Arnhem Zuid-Oost) gezocht worden naar een alternatieve plek.
Afspraken met de Tuinmaat en wachtlijst De huidige locatie van de Tuinmaat was al bestemd voor woningbouw nog voordat zij dit in 2015 in gebruik hebben genomen. De verhuurovereenkomst met de Tuinmaat op deze locatie is altijd van tijdelijke aard geweest. …Aangezien de Tuinmaat floreert	**Afspraken met de Tuinmaat en GEEN wachtlijst** De gemeente is de Tuinmaat niets verplicht, het is vanaf het begin bekend geweest dat de Tuinmaat de grond tijdelijk mocht gebruiken. Het lijkt ons dan ook logisch dat - alvorens wordt geconcludeerd dat de Tuinmaat moet blijven - de gemeente vraag en aanbod in deze specifieke regio analyseert. Zo was de wachtlijst van de Tuinmaat van zeer tijdelijke aard (ten tijde van de Corona crisis). Daarvoor bestond er geen wachtlijst en ook nu is er geen wachtlijst en liggen meerdere

hebben wij hen ondersteund bij de zoektocht naar een andere locatie. De paardenwei bleek de beste optie. De bedoeling is om de Tuinmaat, na jaren van tijdelijke contracten, een contract voor langere tijd aan te bieden. … De Tuinmaat heeft een wachtlijst. Deze is door de Coronacrisis toegenomen.	percelen bij de Tuinmaat braak. Verder wordt er al geruime tijd geadverteerd voor verhuur van volkstuintjes 3 km verderop in Huissen. Op de advertentie in de bushalte staat 'Biologisch tuinieren is voor iedereen mogelijk'. **Conclusie** Tot nu toe ontbreekt elk spoor van een zorgvuldige afweging, waarbij: - Locaties voor andere stadslandbouwinitiatieven in aangrenzende buurten worden meegenomen - Serieus is gekeken naar de behoefte in de wijk Gaardenhage en het huidige aanbod van volkstuinen rondom de wijk / in aangrenzende buurten (incl. Huissen). - Bij gebleken behoefte er meerdere locaties worden geïdentificeerd in een wat wijdere omtrek om Rijkerswoerd (Arnhem Zuid-Oost). - Vooraf objectief vast te stellen criteria en weegfactoren zijn vastgelegd, waarlangs vervolgens verschillende alternatieven onderling zijn vergeleken.
D. Boringsvrije zone 2.9.1 Grondwaterbeschermingsgebied Regels met betrekking tot het grondwaterbeschermingsgebied en het boren in nabijheid van een waterwingebied zijn een bevoegdheid van de provincie. Deze regels horen daarom thuis in de provinciale verordening en niet in een bestemmingsplan. Sinds de vorige bestemmingsplanherziening is de begrenzing van het	**D. Fundamentele vragen en huidig praktijk bij de Tuinmaat tav boringen** In de aanloopfase van het opstellen van het gewijzigde bestemmingsplan betrof het plangebied een grondwaterbeschermingsgebied, althans zoveel viel op te maken uit de informatie beschikbaar op PDOK. Ik en omwonenden, en waterbedrijf Vitens, hebben dan ook met betrekking tot deze status zienswijzen ingediend waarin wij het vormgeven van een adequate watervoorziening voor de volkstuin met gebruikmaking van regenwater als minimale voorwaarde stellen voor het realiseren ervan. Een volkstuin heeft namelijk water nodig, en als dat niet in de vorm van regenwater uit de lucht komt, dan gaat men dat uit de grond putten. In een reactie op dit punt van onze zienswijze heeft de gemeente nu aangegeven inderdaad putten te willen slaan. Wat ons betreft is dit strijdig met de status

grondwaterbeschermingsgebied door de provincie aangepast. De begrenzing van het 'Grondwaterbeschermingsgebied' in het bestemmingsplan 'Arnhem Zuid-Oost' is hierdoor niet meer actueel. De gemeente heeft dus met reden deze aanduiding eruit gehaald. 2.9.2 Boringsvrije zone De wijk Gaardenhage ligt in een boringsvrije zone. De provincie stelt in deze zone in de provinciale verordening aanvullende eisen over waterputten. De gemeente is hiervoor niet het bevoegd gezag dus neemt hier ook geen regels over op. 16 Op de locatie van de Tuinmaat is het mogelijk om te voorzien in de watervoorziening door een waterpomp aan te leggen. De provincie heeft bevestigd dat voor een vergelijkbare pomp als bij het huidige gebruik een melding voldoende is.	grondwaterbescherming, maar in een ambtelijke reactie op de zienswijzen geeft de gemeente aan hier anders tegenaan te kijken. In het aangepaste bestemmingsplan staat er nu het volgende over opgenomen (pagina 35 van bijlage "vast te stellen Chw Gaardenhage tekst.pdf): "Het plangebied is gelegen binnen een intrekgebied grondwater, boringsvrije zone en koude- en warmteopslagvrije zone. Hiervoor zijn specifieke regels opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland (artikel 3.5, par. 3.2.4 en par. 3.2.5) ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning. Deze regels hebben onder meer betrekking op de aanleg van boorputten (waaronder sonderingen), grond- of funderingswerken en open of gesloten bodemenergiesystemen. Zo zijn bodemenergiesystemen verboden en is het verboden om boorputten op te richten. Tevens is het verboden om grond- of funderingswerkzaamheden uit te voeren op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld. Deze verboden gelden niet indien wordt voldaan aan bepaalde voorschriften die opgenomen zijn in de verordening. Voorafgaand aan het oprichten van een boorput of het uitvoeren van grond- of funderingswerkzaamheden dieper dan 3 meter dient door degene die de activiteit onderneemt een melding te worden gedaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. De boringsvrije zone levert geen belemmeringen op voor het gebruik als volkstuin. Voor drinkwaterwinning Ir H. Sijmons in Arnhem geldt een maximale boordiepte tot -15 m NAP. De gemiddelde maaiveld hoogt ter plaatsten is + 4 m NAP. De maximale boordiepte vanaf maaiveld is dan 19 m - mv. Voor het aanbrengen van de bronnen dient een melding gedaan te worden bij de provincie Gelderland. Het aanbrengen van de bronnen dient gedaan te worden door een erkende bodem intermediair. Op de huidige locatie is tot 10 - 12 m diep geboord voor de waterpompen. De provincie heeft aangegeven dat voor het aanleggen van een waterpomp tot deze diepte een melding voldoende is." Een directe reactie op de door bezwaarmakers ingediende bezwaren wordt ook nog gegeven in de bijlage (Grondexploitatie iBabs ambtelijk mandaat.pdf): "Vitens en een aantal andere indieners vragen zich af hoe de komst van een volkstuin zich verhoudt tot het grondwaterbeschermingsgebied. De provincie heeft, sinds de late actualisatie van het bestemmingsplan, de begrenzing van het grondwaterbeschermingsgebied aangepast waardoor het

	plangebied hier niet meer binnen valt. Het gebied valt wel binnen een borings- en warmte-koudeopslagvrije zone. Deze regels horen in een provinciale verordening en niet in een bestemmingsplan thuis. Anders dan de indieners aangeven kan de volkstuin gelet op de provinciale regels wel ter plaatse worden gerealiseerd. Indieners maakten zich namelijk zorgen over de watervoorziening van de volkstuin in een boringsvrije zone. De provincie heeft aangegeven dat een melding volstaat bij het aanleggen van de gewenste waterpomp. In de toelichting van het bestemmingsplan zijn deze aspecten verduidelijkt naar aanleiding van de zienswijzen. Uit deze teksten valt op dat maken dat de begrenzing van het grondwatergebied dus onlangs opnieuw zou zijn vastgesteld. Mede hierdoor zou er nu dus geen bedreiging / conflict meer zijn voor het slaan van grondwaterputten i.c.m. de overgebleven geldende beperkingen. Essentieel hierbij acht men dat de putten niet al te diep worden geslagen, en dat dit dan verder met een melding naar provincie af kan. Wij twijfelen aan de correctheid van deze teksten door de ambtenaren van de gemeente, en willen dan ook graag de volgende vragen ter verifiëring aan de provincie voorleggen: 1. Klopt het dat de begrenzing grondwatergebied recentelijk is gewijzigd? Indien ja, kunt u deze wijziging en de achterliggende modellen of toegepaste toetsingskaders ons toelichten / doen toekomen? 2. Aangenomen dat de informatie van de gemeente correct is en het nu dus om een intrekgebied grondwater, boringsvrije zone en koude- en warmteopslagvrije zone gaat: kloppen dan de beperkingen zoals verwoord door de gemeente hieromtrent? Volgt inderdaad louter een meldingsplicht uit de van toepassing zijnde regelgeving betrekking hebbende op deze status? 3. Anderszijds hebben wij onze twijfels bij de praktische voorstelling van zaken zoals de gemeente dit nu geeft: in de huidige locatie van de volkstuin, iets verderop in de wijk, heeft men reeds putten geboord (volgens mij toentertijd

	zelfs zonder melding). Men stelt nu dat deze 10 tot 12 meter diep zouden zijn, maar ik heb in een eerdere fase gevraagd aan de beheerder van de volkstuin hoe diep deze putten zijn geslagen, en die gaf aan dat sommigen tot 20 meter diep gaan, omdat er tijdens het boren bleek dat op 10-12 meter er geen substantiële hoeveelheid water kon worden gewonnen. Kennelijk is de uitvoeringspraktijk hier anders dan de theorie: ofschoon 12 meter diep de instructie was, werd er gewoon doorgeboord net zolang totdat er genoeg water uit de put kwam. In hoeverre rijmt de provincie dit soort praktijken met een meldingsplicht? Er wordt nu gezegd dat aanbrengen van de bronnen door een erkend bodem intermediair gedaan wordt, maar die heeft baat erbij werk te kunnen verrichten en een werkende bron achter te laten. Zou er op de uitvoering niet toegezien moeten worden door een onafhankelijke partij die louter toezicht voert, in opdracht van de gemeente of provincie? Heeft de provincie dit soort praktijken eerder vernomen, en in hoeverre bestaan er instrumenten welk als doel hebben onrechtmatigheden hierin te voorkomen? 4. Daarnaast speelt er bij ons ook nog een ander aspect t.a.v. het gebruik van grondwater: grondwater bevat relatief veel ijzer, wat bij toepassing op het land fosfaat bindt tot ijzerfosfaat. Het fosfaat slaat in die vorm neer en is dan niet meer beschikbaar voor snelle plantopname. Hierdoor kan een verhoogde bemestingsbehoefte ontstaan, wat niet ten goede komt aan de circulariteit van de volkstuinpraktijk. Aangezien de volkstuinvereniging alleen maar “natuurlijke” meststoffen toevoegt (dus compost en mest) gaat dit in praktijk een onnodig hoge stikstofbelasting opleveren en bijkans ook nog vervuiling met zware metalen. In hoeverre acteert de Provincie waar het duurzame omgang met het land betreft? Zijn er provinciale instrumenten die wij kunnen benutten om dit argument wat vóór het gebruik van regenwater spreekt, kracht bij te zetten?

E. Verrommeling & versnippering Omwonenden voorzien een verrommeling van het landschap. In het beeldkwaliteitsplan staat vastgelegd dat verrommeling op het terrein van de Tuinmaat voorkomen dient te worden. Ook zijn er regels ter voorkoming van verrommeling opgenomen in zowel het huishoudelijk reglement van de Tuinmaat (onder artikel 7 'verplichtingen' als in de huurovereenkomst (onder artikel 9 'inrichting van het gehuurde'). Deze regels worden ook opgenomen in de nieuwe huurovereenkomst met de Tuinmaat op de toekomstige locatie. De Tuinmaat kan hier door de gemeente op worden aangesproken als niet aan het formaat en de uitstraling van de bouwobjecten wordt voldaan. Indieners vragen zich af hoe de Tuinmaat kan bijdragen aan het tegengaan van versnippering zoals benoemd in blz. 7 Groenvisie. Het versnipperen gaat in deze context over het onthekken van landbouwpercelen. De Tuinmaat wordt omsloten door een haag om deze ruimte goed af te bakenen en in te passen in het landschap. Dit zien wij niet als versnippering.	**E. Verrommeling & versnippering** Verrommeling. De genoemde reeds bestaande afspraken in het huishoudelijk reglement van de Tuinmaat voorkomen op dit moment geen verrommeling. Onderstaande foto en de foto's in de bijlage zijn 25 april jl. en mogen voor zich spreken. Wij zien niet dat nog meer regels tot een andere situatie gaat leiden, als daar nu ook al niet op wordt toegezien. Bovendien is het storende effect veel groter dan in de huidige situatie, omdat alle recreanten die over de dijk komen er direct op uitkijken. Dagelijks komen er maar liefst 800 fietsers en scooters over de dijk, daar zijn alle wandelaars nog niet in meegeteld. *Foto van de Paardenwei genomen vanaf de dijk (dd 25 april)*

Foto genomen in de huidige tuinmaat moestuinen (dd 25 april). Zie voor meer foto's de bijlage.

<u>Versnippering.</u> Los van deze verrommeling zullen volkstuinen in de Paardenwei het beeld van open uitzicht, het polderlandschap ruw verstoren. Versnippering gaat (niet alleen) over het onthekken van landbouwpercelen. Het gaat echter over het splitsen en versnijden van landschappen, leidend tot fragmentatie (zie ook onderstaande tekst uit de Groenvisie). Het mag duidelijk zijn dat vijftig losse stukjes grond, 10 kasjes, een grote plastic koepelkas, auto's en een clubgebouw een sterk versnipperd aanzien geeft. Een haag brengt hier voor het aanzicht

	vanaf de dijk geen verandering in. Bij de alternatieve locaties waarbij geen sprake is van een bovenaanzicht vanaf de dijk bieden de hagen wel gedeeltelijk een oplossing voor het verrommelde en versnipperde aanzicht die nou eenmaal samen gaan met een volkstuincomplex zoals de Tuinmaat. ***Groenvisie 2017-2035:*** *"Arnhem is een groene stad. Het groen is de drager. De afgelopen 15 jaar is ons denken over hoe we omgaan met het groen in de stad veranderd. Toch blijven de visie en de algehele uitgangspunten uit het Groenplan 2004 nog steeds actueel, te weten respect voor de landschappelijke en cultuurhistorische onderlegger, het principe van groen blijft groen en* ***het tegengaan van versnippering."*** *"De versnippering van landschappelijke eenheden is teruggedrongen"…"Op agrarische percelen en volkstuinen staan zo min mogelijk bouwwerken (stallen).* ***We moeten zuinig zijn op dit landschappelijk raamwerk en versnippering zien te voorkomen. De mate van robuustheid en compleetheid van groengebieden moet zo groot mogelijk blijven. Dit geeft een compleet beeld van het landschap en komt de natuur ten goede."***
F. Participatieproces Naar aanloop van het bestemmingsplan zijn verschillende bewonersavonden georganiseerd. Op deze avonden zijn de wensen van bewoners inzichtelijk gemaakt. Ook zijn er twee gesprekken gevoerd met een afvaardiging van de Tuinmaat en een afvaardiging van bewoners van Arneco en de John Grosmanstraat.	**F. Schijnparticipatieproces** Helaas blijft de gemeente in haar zienswijzerapport doen voorkomen alsof er een zorgvuldig participatieproces heeft plaatsgevonden. En dat ze aan bezwaren tegemoet komt. **Dat is pertinent onjuist.** Een extra rij bomen heeft geen enkel effect op de door ons aangedragen punten en zorgt ook niet voor een grotere groene buffer voor bewoners van Arneco. Ook worden er nog steeds evenveel individuele kassen in de bestemming meegenomen (alleen dan geclusterd) en komen er 8 parkeerplaatsen met mogelijke uitbreiding bij parkeeroverlast. Tot slot gaat een beeldkwaliteitsplan op papier in de praktijk geen soelaas bieden om verrommeling en versnippering tegen te gaan (zie eerder punt). Tenslotte zullen zoals eerder onderbouwd ook diepere boringen dan wettelijk toegestaan niet voorkomen gaan worden.

In de zienswijzen geven sommige bewoners aan dat er sprake is van 1-richtingsverkeer en dat er onvoldoende met hun opmerkingen is gedaan. Er zijn vanuit het algemene belang andere keuzes gemaakt dan diverse omwonenden wenselijk achten. Sommige bewoners hebben moeite met (een deel van) het plan, vooral als dit van invloed is op de directe woonomgeving. In de planvorming is op de volgende wijze rekening gehouden met bezwaren en wensen van bewoners: … • Sommige bewoners maken zich zorgen om de verplaatsing van De Tuinmaat. Om deels aan de bezwaren tegemoet te komen, worden er extra bomen geplant, zodat er een grotere groene buffer komt tussen de woningen aan de John Grosmanstraat en de Tuinmaat. Ook is op verzoek van bewoners een beeldkwaliteitsplan gemaakt voor de Tuinmaat .	Al met al blijft de gemeente alle door ons aangedragen relevante punten in onze zienswijze negeren, inclusief die ten aanzien van het doorlopen proces (zie onderstaand). In onze zienswijze hebben we de gemeente opgeroepen om het onzorgvuldige proces recht te zetten en alsnog een zorgvuldig afweging te maken en daarbij gelijke behandeling in acht te nemen jegens andere stadslandbouwinitiatieven. Waarbij uiteraard de Paardenwei niet meer als optie zou worden meegenomen. In plaats van dit serieus te nemen, continueert de gemeente helaas haar handelswijze. Dat komt het al geschade vertrouwen niet ten goede. We voelen ons geschoffeerd. Het enige positieve dat het brengt is dat bewoners elkaar alleen nog maar meer hebben gevonden en wij wensen het heft in eigen handen te nemen. **We roepen de gemeenteraad dan ook op om de inwoners van het plangebied de gelegenheid te geven zelf met een plan te komen. Om ditmaal de beleidsdoelstellingen te implementeren mét de omwonenden.** *Uit zienswijze van een aantal bewoners van Arneco:* *“Wij hebben in eerdere bewonersavonden en gesprekken met de gemeente aangegeven dat we in algemene zin positief staan tegenover stadslandbouw in de stad. We hebben ons dan ook pro-actief en bereidwillig opgesteld en meegedacht. En we waren in de veronderstelling dat we bezig waren met een participatief traject waarbij het uitgangspunt zou zijn om er samen met bewoners en de Tuinmaat uit te komen.* *Dat proces is ons inziens een schijnparticipatieproces geworden. De voor ons belangrijkste punten ten aanzien van de voorgenomen verplaatsing van de Tuinmaat - die betrekking hadden op de realisatie van alternatieve parkeerplaatsen en het toestaan van de plaatsing van individuele kassen - zijn door de gemeente van tafel geschoven. Het door de gemeente voorgestelde bestemmingsplan is van meet af aan toegespitst op de wensen van de Tuinmaat.*

	Dat terwijl in onze ogen het proces - met externe procesbegeleiding - tot een voor iedereen acceptabel resultaat had kunnen leiden. *Ook het eenzijdig niet nakomen van afspraken door de Tuinmaat, om te komen tot een set afspraken waar alle partijen zich in zouden hebben kunnen vinden, draagt niet bij aan een gedragen plan. Bijzonder is, dat de gemeente de Tuinmaat niet aanspreekt op het niet nakomen van deze afspraken. Dit versterkt ons gevoel dat er eenzijdig naar maar één eindresultaat is toe gewerkt.* ***Deze handelswijze van de gemeente heeft bij ons vragen opgeroepen en heeft ons gemotiveerd om stukken die opgevraagd zijn middels de WOB, door te nemen om meer inzicht te krijgen in het volledige proces, inclusief de afweging van alternatieve locaties. Dat heeft ons tot inzicht gebracht dat er wel degelijk meer voor de hand liggende locaties beschikbaar zijn. En dat de gemeente - zoals eerder genoemd - op een aantal essentiële punten niet zorgvuldig en transparant heeft gehandeld.***
G. Financiering De verplaatsing van de Tuinmaat valt buiten de grex. Team leefomgeving zorgt met het gebruik van subsidies voor de dekking. De kosten voor het verplaatsen van De Tuinmaat bedragen **€ 116.000** en worden op de volgende wijze gefinancierd. - Bedrag Team leefomgeving Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg) € 35.000 - Groenfonds € 10.000	**G. Onrechtmatige en onvolledige financiering?** Het door de gemeente geschetste financieringsplaatje roept bij ons een aantal fundamentele vragen op: - Verborgen kosten? Wij lezen in de Flora en Fauna Quickscan van de Paardenwei dat de grond 30 cm dient te worden afgegraven. Gezien de de verplichting tot het werken met een gesloten grondbalans die voor heel Gaardenhage geldt, zal deze grond gereinigd moeten worden en opnieuw moeten worden aangebracht. Zoals ook de huidige bewoners van Gaardenhage dit hebben gedaan. Hier zijn veel kosten mee gemoeid. In het plan lezen we echter *'De kwaliteit van de bodem (inclusief grondwater) vormt geen belemmering voor de verplaatsing van de tuinmaat en voor de financiële uitvoerbaarheid daarvan.'* Dit kunnen we niet rijmen met de uitkomsten van de Quickscan. Waarom is hierover niets meer vermeld? Gaat het hier om verborgen kosten?

- Bomenfonds € 26.000 - Beheer wegen € 15.000 - Bijdrage De Tuinmaat € 5.000 - Provinciale subsidie burgerbetrokkenheid bij natuur, groen en landschap € 25.000 De kosten voor de verplaatsing van De Tuinmaat worden onder meer gedekt met €25.000 subsidie vanuit de provincie. Deze subsidie is echter nog niet toegekend en het is daarmee niet zeker of dit bedrag beschikbaar komt. Mocht deze subsidie niet toegekend worden, dan moeten er andere middelen of subsidies ingezet worden om de verplaatsing van De Tuinmaat te dekken.	- Kosten voor beheer. Wie gaat de jaarlijkse beheerkosten van de hagen financieren? Zijn deze kosten meegenomen in de begroting? - Onrechtmatige besteding van publieke gelden? De verplaatsing van de Tuinmaat wordt gefinancierd uit fondsen, subsidies en overheidsgelden. Wij vragen ons af of het hier wel gaat om een rechtmatige besteding van deze publieke gelden. Aan een 40-tal leden van de Tuinmaat wordt - uitgaande van €116.000 - maar liefst €2900 per lid besteed. Dit terwijl een volktuinencomplex in de Paardenwei op grote weerstand stuit van omwonenden / bewoners van Gaardenhage (niemand in de Gaardenhage is lid van de Tuinmaat). Dit mag ook duidelijk zijn uit de 32 ingediende zienswijzen en de vele aanvragen voor spreektijd. Omwonenden voelen zich onrechtvaardig behandeld of zelfs geschoffeerd. Daarnaast gaat het ten koste van de natuurbeleving van de 800 recreanten op de fiets en de vele wandelaars die dagelijks passeren. Passanten die wij hebben gepolst schrikken van dit plan. En zoals eerder toegelicht druist het in tegen de visies van de gemeente en gaat het ten koste van de landschappelijke waarde. Al deze schade voor 40 mensen die drie kilometer verderop in Huissen ook kunnen moestuinieren? - Financiering zonder draagvlak van wijkteams? Er wordt voor maar liefst €35.000 aanspraak gemaakt op de financieringspotjes die bedoeld zijn voor verbetering van de leefomgeving van drie wijken. Geld dat niet meer in deze wijken zelf kan worden besteed en daar wel voor bedoeld is. Hebben deze wijken daar zelf om gevraagd? Wij zien het niet terug in de (begrotings)plannen van betreffende wijkplatforms. Hoe is dat mogelijk? Kan de gemeente zonder betrokkenheid van deze wijkplatforms beslissen daar geld weg te halen? Opnieuw vragen we ons af of het bestemmen van zo'n groot bedrag ten bate voor een handjevol bewoners (die ook elders kunnen tuinieren) wel een rechtmatige besteding van gelden betreft. - Ongedekte begroting. Los van genoemde mogelijk bijkomende ongedekte kosten, is niet duidelijk of de Provincie de aangevraagde subsidie zal verlenen. Hoe kan er akkoord worden gegeven op een plan waarvoor alle mogelijke potjes al zijn aangeboord en dat voor meer dan ⅛ ongedekt is?

BIJLAGE Foto van de Paardenwei en foto's Tuinmaat dd 25 april jl.

